

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
лярів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотинів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНИ

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска“. — З Русланових пошлывів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовского ул. Я-
гайлоньска.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від податку. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надсі-
нім“ 40 сот. Подяки і привітні
дослана по 30 сот. від стрічки.

Жове грізке заостреже положеха.

(X) На міжнародне політичне положе-
нє налягла знов нова грізна хмара задля опо-
ру між Румунією а Болгарією. Вправді між
румунськими відпоручниками в Львонді а
болгарським представником д-ром Даневом
розпочали ся знов переговори в сій справі,
однак обидві сторони не зближали ся в своїх
домаганнях аві на пядь до себе. Ціла труд-
ність сих переговорів полягає на тім, що тут
розходять ся передовсім о певне, означене
місто, а іменно о Салістрію, що до котрої
може бути один лише вихід — так або сяк,
подібно як в справі Адрианополя між Болга-
рією а Туреччиною. І в тім містить ся ціла
гроза положеня, бо в такій справі не може
бути ніякої уступки в сю або в ту сторону.

Наколи прийде до заключеня мира між
Туреччиною а балканським союзом, тоді по-
слідє значна переміна тамошних державних
сил на Балкані. Зовсім отже природно Руму-
нія домагає ся задля свого державно політич-
ного становища і військової безпеки певної
винагороди, бо єї нейтральність помогла бал-
канським державам покочати Туреччину.

Колиж балканський союз покликє ся на
се, що за свої придбання був привезлений
принести великі жертви, а Румунія не добу-
вши меча виступає на домаганнях розширення
своїх областей, то на се можна замітити, що
Румунія домагає ся лише незначної області,
коли тимчасом балканські держави незви-
чайно великі загортають придбання.

В останнім століттю в ніякій війні побід-
на держава не osiąгнула таких величезних
придбань областних мвмо значно більших
жертв і значнійших військових успіхів, як се
домагають ся балканські держави. Областні
домагання балканського союзу не стоять в ні-
якій розмірности до osiąгнутих військових у-
спіхів. Туреччину вправді поражено і она те-

пер не має спромоги відискати заподіяні їй
втрати.

Алеж пригадаймо собі лише величезні
успіхи Прусаків у французкій війні з 1871 р.,
або хоч би у війні з Австрією в 1866. р., то
бачимо, що Франція втратила лише невеликі
краї: Альзацию й Лотарингію а Австрія не
віддала Прусам аві кусника землі.

В російско-турецкій війні в 1878. по-
ложєнє османської держави було ще гірше, а
мвмо того не думано тоді про відібране їй
всіх європейських посілостей. Тоді навіть все-
могуча Росія була привезлена уступити пе-
ред напором європейських держав на берлінсь-
ким конгресі і не могла зібрати плодів своєї
війни. Колиж тепер балканські держави зма-
гають вихиснєвати свої військові успіхи аж до
крайности, то се можливо їм лише з політич-
ною підмогою європейських держав, яку они
дають балканському Союзови, назираючи на
Туреччину, щоби залишила дальшій опір.

Отєя підмога дана європейськими держа-
вами балканському союзови повинна би їх
склонити до вдоволення скромним румунським
вимогам. Передовсім тут повинна Болгарія
вимагати незначні області на північнім сході
віддати Румунії, бо може собі затє винагоро-
дити областями в Македонії. Таке поступова-
нє Болгарії вийшло би їй самій в користь,
бо дальшій єї опір може довести до велими
далекосяглих переворотів і ударевити навіть
многі osiąгнуєні успіхи балканського союзу.

Румунія рішила ся перевести признанє
своїх домагань ще перед заключенєм мира
між Туреччиною а балканським союзом і се-
го зовсім не можна назвати вимушенєм. Бо
коли тепер Болгарія, хоч ще веде війну з
Туреччиною, не хоче згодити ся на се, то
там менше була би готова се вчинити, колиб
Туреччина була під напором Європи помп-
рла ся з балканським союзом. Тепер може
болгарське правительство своему населєню вка-

зати на трудне положєнє і там оправдати ви-
магані уступки за услуги, які Болгарії зроби-
ла нейтральність Румунії.

В 1878. р. Румунія була приневолена за
поміч дану для визволення Болгарії відступи-
ти Росії Бєсарабію а вдоволити ся пустою
Дубруджою.

Зовсім отже справедливо, щоби за то-
дішнє визволенє Болгарії, до чого помагала
Румунія і за теперішню єї нейтральність, що
також уможливила Болгарії значні успіхи,
Болгарія віддала їй незначну вимагану об-
ласть, котра піднесла би доперва вартість і
значєвє Дубруджі для Румунії.

Положєнє вельми заострило ся і вима-
гає скорого рішеня із сторони Болгарії, бо
може довести до вельми далекосяглих послі-
довностей.

Просимо відновити передплату.

Допись з Бережаньщини.

(Справа експонованої класи в Курянах).

Громаду Куряни, в Бережаньщині, не
могла обминути судьба і клопоти, з якими
борють ся інші рускі громади при організа-
ції одно- і двокласових шкіл на чотирокла-
сові. Як всюди, так і в Курянах на перешко-
ді шкільна Т. S. L., а шкільні власти беруть
ті шкільні на етат громади і роблять від зго-
ди на се громади зависимюю переміну народн
одно- або двокласових на більше класові. А
сю методу примінують лише там, де розхо-
дить ся о школу з рускою викладною
мовою.

Громада Куряни внесла до Ради шк. кр.
представленє, в котрім просить о переміну

місцевої школи 2 класової з руским виклад-
ним язиком на 4-класову. Ся школа вже від
1909. має план науки 4-класової школи і має
всі услівя вимагані до переміни на 4-класову.
Однак підчас конкурєнційної розправи з 9.
грудня 1912. р. заявив окр. інспектор перед
відпоручниками громади, що Рада шк. кр.
робить сю переміну зависимюю від заложєн-
ня на присілку Павлів експонованої школи, згля-
дно від приватї єствуючої вже там приват-
ної школи Т. S. L. на етат громади без обо-
в'язку поношеня коштів удержаня. Відпоруч-
ники громади заявляв однак, що й під тим
услівєм не можуть приймати сеї школи на
етат громади, бо Куряни і так обтяжені вже
удержуванєм своєї школи і мають сплачува-
ти позичку 12.000 К в кр. банку зятягнену
на будову нової школи. Зобов'язанє Т. S. L.
не дає громаді найменшої поруки, що она в
найближшій часі не буде потягнена до поно-
шеня коштів удержаня школи Т. S. L., бо
нема сєго правного предмету річєвого в Т.
S. L., на котрім можна би забезпечити се зо-
бов'язанєм згаданого товариства. Зобов'язанє
Т. S. L. перед шкільними властями не дає
громаді поруки, бо першу залєглисть на удер-
жанє школи могли би адміністративними вла-
стями екекєувати. Пертракційнє заєвненє
що громада Куряни не буде причиняти ся до
удержаня школи на присілку Павлові, не мо-
же бути також достаточною порукою, бо арт.
6. закона шк. з 21. цвітня 1894. (Дн. зак.
кр. № 49.) виразно постановляє, що потрібні
квоти на удержанє школи будуть покривані
з фонду шкільного місцевого громади, о
скільки сї видатки не будуть покриті на під-
ставі добровільних зобов'язань третях осіб,
корпорацій або фондів, а зобов'язанє таке з
боку Т. S. L. без гіпотечної безпеки не
представляє для громади ніякої вартости.

Громада Куряни домагає ся отже в сво-
ім представленю як найскоршої переміни

Квіти з баюор.

Звісна річ, що нема згідлівійшого наро-
ду, як Поляки. Они дають нам все — навіть
більше ніж самі мають, приміром народних
шкіл. Ціле нещастє, що ми такий народ, ко-
трого нічим не вдоволиш. Ми маємо хлоскі,
ненасичені апетити. Ми прямо хочемо вісти
наших добродіїв, а кістки їх викинути за Сян.
Такими поганими сотворив же нас Пав Біг
і ніхто тому не винєв. Нєхай же Европа, нєхай
цілий світ знають, що колиб Поляки не здер-
жували і не регулювали українського апетиту,
то Українці пожерли би все, що тільки до-
брого є, і закусили би Равітою...

Так представляють українські домагання
„наші найсердечнійші“. В такім дусі радїб они
і тепер інспірувати німецку прєсу, щоби всю
одвічальність за можливу невдачу українсько-
польських переговорів звалити виключно на
нас, а себе представити як справжніх миро-
творців, котрих ми рє хочемо, а може і не
вміємо навіть зрозуміти і оцінити.

Та се так тільки про людське око, а тим-
часом у себе, в дома, они добирають всіх
способів, щоби відвічну ненависть до нашої
віри і народности серед широких, безкритич-
них верств розбудити і щоби погасаючу ватру
шовів'язу на ново роздмухати. Кількох людей
доброї волі і ширшої думки дійсно працює,
і то щиро, над поладнанєм університетської
справи у Львові, а рівночасно ціле товпище
всіляких немиривимих україножерів верещить
старопольське „не позвалям“ і єврейське
„расни!“

Кількох досвідних мужів невсипучо тру-
дять ся над заведенєм такої реформи вибор-
чої до сойму, котра би хоть троха злагодила
розбуджені пристрасти національні, а тимча-
сом ціла армія загорілих нєтерпимців іде на
нас війною в нашій власній столиці, в старин-
нім городі Льва! До чого се подібнє і чи що
небудь аналогїчного знайдете ви на цілім
світі?

Одинока потїха, що в тих довжезних спи-
сах оборонців Польщі у східній Галичині, По-
ляків мало що видно. Самі німецькі і пале-
стинські імена. Значить ся, що колись, колись,
як Поляки відшукують свого народного духа
в тій чужинєцькій, пруско-єврейській навалі, то
може они ніакими відозвами заговорять до
нашого, українського народу.

Але се потїха на якісь далекі вигляди, а
поки що треба числєти ся з тим сумним фак-
том, що винародовлена чужинєцькими вплива-
ми польська опінія у східній Галичині, не тіль-
ко ніякої згоди не хоче, але цькує на нас при
кождій нагоді і готовать нам якісь нові, не-
предвиджені удари.

Найлучшим доказом того прєса. З яко-
уж то радостю розписують ся польські часо-
писи від „Słowa polsk-ogo“ до „Naprzod-y“
про скрутнє положєнє „Селянської Каси“ в
Чернівцях! Якїж то висновки роблять они
з того безперечно сумного, але одинокого і
мабуть незавиненого факту про нашу неспо-
сібність до самостійного житя і народного са-
мозавіданя! А прєцинь навіть з тих довжезних
стовпців польського акту обжалованя на „Се-
лянську касу“, виготовленого для „Słowa
polsk-ogo“ хто зна, чи не якою всепольскою

гадиною, вигрітою за пазухами буквинських
Українців, навіть з тих польських „розоблєче-
ній“ виходить, що виновниками є властиво ті
лихварі-добродії, що по 50% від Селянської
каси брали і сьвідомо тягнули її у пропасть
під безпосереднім доглядом своїх власних у-
рядників.

І знов показує ся, що тими безпримірня-
ми кривдниками нашої інституції не були я-
кісь чужі нам люди, Іспанці, аві Англіїці, лиш
свої найближші, Славяни.

Вже то ми маємо щастє до тих братів
Славян! Нема що й казати.

Але вертаймо до польської прєси. Як лю-
бовно та добродїйка відносить ся до нас, ви
можете перекопати ся навіть з помірковано
демократичної „Nowo-і Reform-и“. Просимо
взяти до рук зловіще, бо 13. число тої часо-
писи з року такого зловіщого, бо 1913. Стри-
нете там статку п. в. „Rusini w zachodniej
Galicyi“, а в ній не менше і не більше тілько
такі слова: „Powiat nowosądecki liczy ogółem
131.366 mieszkańców, w tem wyznania rzym-
sko-katolickiego 100.582, grecko-katolickiego
17.013; do narodowości ruskiej przynaję się
16.491. Z zestawienia ostatnich dwu pozycuj
wynika, że przeszło 500 dusz polskich w 20
ruskich gminach zapisano w metryki ru-
skie.“

Що за перфідия. 17.013 гр.-католиків,
а 16.491 Русинів — отже чому не сквати
прямо: зрабувалисьмо їм тілько 500 душ, а
сєго для нас за мало, рішучо за мало — ра-
буймо більше! Замість в такий чесний спо-
сіб відкрити свою братолюбиву душу, шанов-
ний дописець „Nowo-і Reform-и“ обертає ко-

та до гори хвостом і каже, що се Русини
перетягнули 500 Поляків на греко-католицьке.
А який з того висновок. Послухайте:

„Być może, że w tych warunkach by-
łoby nawet lepiej, gdyby Ru-
sini przjęli szizmem; przynaj-
mniej tym sposobem ocalałaby mniejszość ka-
tolicka, zagrożona poważnie w szeregu gmin“.
Пише се „Nowa Reforma“ ч. 13. з р. 1913!
Пригадуємо на вічну памятку річи. Нєхайже
ті панове не вдають з себе одиноких оборон-
ців католицизму, нєхай не приписують нам
і виключно нам шизматичної пропаганди, бо
они не від нині ширять ідею, що „trochę
prawosławia nie zaszkodzi.“ Звертаємо увагу
наших єрархів і політиків на отсю знамену
допись в зловіщім числі „Nowo-і Reform-и“, а
від себе дамо відповідь шановному дописец-
ви і вму подібним добродїям, що до нашої
віри їм — зась!

Се наша і виключно наша справа, до
котрої ми нічий брудних рук рішучо не до-
пустимо. А як тим панам невигідно бути ра-
зом з нами в одній католицькій Церкві, то чо-
му ми саме маємо переходити на шизму, ко-
ли приміром ближше їм до кальвінської або
лютерської віри, бо і так така релігійно на-
ціональна нєтерпимість, яку они супроти нас
проявляють з католицькою вірою якоє то не
дуже гармонізує. А в додатку між польськими
оборонцями вже і нині повно кальвінських,
лютерських і Бог вість яких імен. Отже: wol-
na droga!

2-кл. школи на 4-класову без ніяких умовин що до школи в Павлові, бо громада Куряни поставила відповідний будинок, а план для 4-класової школи вже від 4-ох літ введений в тамошній 2-кл. школі.

„Селянська Каса“ на Буковині.

Буковинський сойм займав ся в останніх двох тижнях дуже прикрою справою уздоровлення трох „хорих“ великих кас, української, волоскої і німецької. Всі три були осередними касами для Райфайзенок в краю; до „Селянської Каси“, якою завідували наші земляки в Чернівцях під проводом проф. Стоцького, належало 120 Райфайзенок з 25 тисячами членів, що своїм маєтвом ручили за цілість і лад осередної каси.

Всі три каси повстали перед 8 роками і всі три були самостійні, національні. Після першої гадки мали они вирвати наріз з жидівської лихви і помогти ему до економічного розвитку. Мали ширити гадку, як помагати собі спілками. Отже не минуло й десять років — і вже прийшло ся цілий той „інтерес“ передати кравви, нехай він сплачує мільони довгів і господарить далі. Каси перестали вже бути національними, а край задовжено на нових 15 мільйонів корон. Як би не те, мусіли би десятки тисячів селян, що є членами Райфайзенок, платити мільйонів довгів, що повстали зі злої господарки по осередних касах. Сойміві послы не хотіли до того допустити і тому довго радили, як лху запобігти.

На Буковині були вже і перед тим два дуже прикрі випадки лихої господарки грішми, щоб не сказати внакше, а іменно в раді культури краввої і в товаристві Червоного Хреста. І тут і там показало ся, що не було ніякого догляду над прилюдним грошем. Касиер той чи сей господарив собі, як сам хотів; вінци один пострілів ся і пішов до в'язниці, другого увільняли в Чернівцях (се толковано всіяко), а у Львові засуджено на шість років ув'язниці. Але грубі тисячі грошей (разом тут і там до 200.000 К) пішли марно.

А тепер і всі три згадані союзні каси, між ними і українська, до решти підкопали віру у спілки і в те, що Буковинці вміють господарити грішми. Не є се, правда, привілей Буковинців, бо не давні се часи, як мільони пропали у галицькій щадничій касі і наш край взяв на себе поруку за ті гроші; але потіхи з того мало, бо не перестане боліти нашу суспільність думка, що і наші земляки на Буковині не вміли повести діла розумно, навпаки виявили стілько каригідної легкомудрости і легковірности, як певно ніхто по них не сподівав ся. Тепер не лише Буковинці терплять, а й нам у Галиччяї приходиться ся що дня слухати колючих слів і глузвань від Поляків і москвофілів. Буковинські Русини внищили в великій мірі самі свою довголітню працю в краю, спинивши свій розвиток, котрий так гарно заповідав ся, на довгі літа; а галицькі Русини можуть хіба для своєї оборони нагадувати москвофілам крилошанський банк і Полякам їх щадничу касу; саміж добре зроблять, коли з нещастя інших дечого для себе навчать ся.

В тій цілі добре пізнати хоч коротку історію лихої господарки в „Селянській Касі“ яка нас найбільше обходить. Все, що там діяло ся, ще загалом не відоме, бо є такі справи, котрими суд заяв ся і вже арештував директора каси д-ра Когута, ревізора Райфайзенок Огородніка і жидя Айзенкрафта. Але багато вже стало відомо бо буковинське правительство назначило комісію, зложеноу з фахових людей і ся комісія з півтора місяця справджувала рахунки кас та подала потім соймови свої помічення на письмі.

Звідси й ми дещо подаємо. Отже показало ся передовсім, скілько варту славянська взаємність, коли діло йде о гроші. „Селянська Каса“ не мала досить своїх грошей (себто від своїх 120 Райфайзенок) і мусіла позичати в інших банках. Найбільше позичила у чеському „Устржедній банці“, а сей банк брав від „Сел. Каси“ вераз і 44 прц. і здавав Русинів, як тільки міг. „Народний Голос“ ч. 24. каже добре, що „коли так, то винна тому — ніде правди діти — сама така „Сел. Каса“, що годила ся на таку лихву“. Однак річ, очевидно, мала ся так, що „Сел. Каса“ заважала ся у мільйонів спекуляції, потребувала грошей — а „братя“ Чехи з того скорі-

стали. Заробити стілько, щоб віддавати мільйони з такими великими процентами, „Сел. Каса“ не могла ніяким світлом, і вже через то саме мусіла упасти.

Та на тім не конче. Чеський банк ще й підступно рахував собі різні величезні провізії. Крім того скуповував фальшовані щадничі книжочки і векслі „Сел. Каси“ (о чім далше мова) і заробляв на тім що найменше 20 прц. А товарному відділові „Сел. Каса“ накинув по дорогій ціні масу різних машин, на чім мусіло ся також стратити.

Другою причиною упадку „Сел. Каси“ вважає слідча комісія купно маєтків і лісів, до чого Сел. Каса не мала грошей, ані пратки, ані відповідних людей. Переплаченням маєтком вважає комісія Михальче, яке купила „С. Каса“, аби ратувати „Руску Касу“, потапаючи тоді через купно Станівців від посла Василька. При купні лісів виїшли страти таке тому, що С. Каса мала за мало грошей. Аби роздобути гроші, др. Когут пустив в обіг фальшовані щадничі книжочки С. Каси, на які роздобув 1 мільон 385 тисяч корон, але відсотки від цих грошей коштували аж поверх мільон корон, бо купували сі книжки лхварі, які казали собі платити такі відсотки.

Третою причиною страт в „Селянській Касі“ вважає комісія уділюванє позичок без відповідного забезпечення (др. Когут, Огороднікови, Гриникови, др. Стратичукови і т. д.), яких уділяли урядники на свою руку, без дозволу старшини.

Четвертою причиною страт вважає комісія використання С. Каси урядниками на свою користь, через що вже веде ся карне слідство проти др-а Когута, д-ра Стратичука, М. Огородніка і А. Гриника.

Пятою причиною страт вважає комісія недостатню контролю старшини, надзорчої ради і краввог відділу над діловодством С. Каси, причім додає комісія, що др. Стоцький повинен був усунути д-ра Когута від „Селянської Каси“ ще в 1910. році, коли то др. Когут признав ся, що він пустив був в обіг фальшиві книжочки щадничі, але вже їх всі викупив. Тоді др. Стоцький сильно скартав д-ра Когута, але лишив его в касі. А др. Когут, знову нікому нічого не кажучи, пустив собі в обіг нові щадничі книжочки. Як зловлено его на тім вдруге, тоді і усунено его, але вже було за пізно.

Так представляє причини занепаду „Селянської Каси“ урядова слідча комісія.

Страти, які мала „С. Каса“ через лиху господарку, не дадуть ся докладно означити, бо на покритє їх має каса свої великі маєткі котрих ціна не можна докладно означити. Маєткі „Сел. Каса“ оцінюють одні на 5, інші на 6 і більше мільйонів і після сего одні кажуть, що каса стратила мільон, інші, що два або кілька мільйонів. Як звичайно в таких випадках буває, ціна маєтків не росте, тільки меншає, а безнастанні величезні проценти зїдають і те, що могло би ся зискати на використуваню маєтків.

Черновецька часопись „Україна“ (ч. 2), видана людськи, що не ставлять ся вороже до проф. Стоцького, каже при тім справозданню слідчої комісії так:

„Взагалі справовданє комісії дає застрашаючий образ тої безконтрольної системи, яка запанувала не тільки в політичній житю, але і в роботі економічній.

„Карколомні підприємства лісові в Рускій Молдавиці і Вамі, неевні гешефти з жидівськими шахраями, що йшли просто на руїну „Селянської Каси“, кримінальні зделки д-ра Когута з мнимими книжочками щадничими — се просто річ, про яку годі спокійно думати.

„Замість в час виявити все і там лихо відвернути — затушовано перед суспільністю дійсний стан річи. Тим лиш пресвано суспільність, тим лиш дано можливість далі д-рови Когуту торговати мнимими книжочками, доки чеський банк, що був свідком цілої господарки, — не приложив віж до горла.

„Легковірність старшини з др. Стоцьким на чолі і байдужність ради надзорчої просто непростими.

„Ціла ідея кооперації звела ся на ганьбу для суспільности, а публичний гріш пішов на всі вітри.

„Безконтрольність в політиці і економічній роботі — се плоди одної і тої самої системи.

„Бо у нас погубну систему в політиці приворвлено і до економічної діяльности. На „С. Касі“ відбила ся ціла система політики. А наслідок сего — се сумна ліквідація цілої дотеперішної системи, за яку чи з санацією чи без санації, здає ся, заплатити варід.“

Так пише „Україна“. Справу уздоровлення кас уже поладжено, але про причини їх упадку ми ще поговоримо, бо, як сказано, треба й нам дечого навчити ся з того дійсно народного нещастя.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передлатників в кругах своїх знакомих.

Війна на Балкані.

Амбасадори великодержав мали много нарад з балканськими і турецькими відпоручниками, але безуспішно старали ся намовити їх до дальших переговорів. Всі змагання розбивають ся о справу Адриянополя. Також не вручено ще ноти великодержав, бо німецьке правительство поробило деякі уваги і виявила ся потреба, предложити ноту ще раз амбасадорам в Лондоні; врученє ноти має наступити в четвер.

Бюро Райтера доносить, що провідники відпоручництва балканських держав на передполудневій нараді ухвалили, щоб рівночасно з врученєм Туреччині ноти великодержав також балканські держави доставили Порті ноту, в якій розв'язують мирову конференцію. Рішено також переслати комендантам війск поясненя, щоб впритомили ся на покінченє розему. „Die Zeit“ звіщає з Софії, що в тамошних кругах панує вельми песимістичний настрій а н о в у в і й н у в а ж а ю т ь н е м и н у ч о ю. Є ще одна надія, а іменно, що Росія, яка доси заступала ся за румунськими домаганями, змінить своє становище, а числять в Софії на се тому, бо в Росії перебуває тепер знаменитий болгарський державник Теодоров.

Бюро Райтера дізнає ся від одного з відпоручників балканських держав, що сі відпоручники є готові по врученю ноти Туреччині виїхати в Англії. Рішенє, коли збірну ноту великодержав мають вручити Туреччині, устанавлять амбасадори в Царгороді. Доси нема урядової вісти про становище Туреччини, але загално думають, що її відповідь на ноту великодержав буде відмовна. Є мало надії, щоб удало ся здержати вибух нової війни, але з другої сторони думають, що ся війна була би найкрасшим середником до приспінєня закінченя мира. Далше думають, що Адриянопіль не видержить нового нападу і що по овладі сеї кріпости Болгарами закінченє мира буде легкою річю.

Нота, яку відпоручники балканських держав рішили вислати до Порти, буде так уложена, що закінчені в ній постанови наберуть сили аж тоді, коли Туреччина не схотіла би послухати поради, уділеної їй в ноті великодержав.

З донесень, які наспіли з Царгорода до Лондону, можна заключити, що нова рада, скликана в Царгороді, не згодить ся на відступленє Адриянополя. Коли вислід нарад в Царгороді буде звисний, мирові відпоручники сейчас оставлять Лондон. Турецкі відпоручники мали вже вчера відїхати, однак на разі рішили почекати на вислід нарад нової народної ради.

„Daily Telegraph“ доносить, що амбасадори великодержав не є вже так згідні, як то було до недавна. Справа відмежованя Альбанії не є ще доси обговорена і здає ся, що не буде скорше поладжена, аж Австро-Угорщина і Росія не дофнуть виданих в війскових розпорядків.

Перед врученєм ноти великодержав.

Супроти того, що балканські відпоручники задумують розв'язати мирову конференцію, в політичних берлінських кругах вирнає побоюванє, чи взагалі нота великодержав буде внесена. Балканські відпоручники роблять відвічальними за евентуальний вибух нової війни противну сторону.

З Царгорода доносять, що тамошна дипломатія не має великої надії що до мирової полагоди теперішних свірних питань, бо воянний настрій серед населеня росте. Порто-

має супроти того трудне становище і не може відразу згодити ся на домаганя великодержав. З другої однак сторони і в Царгороді переважує думка, що дальша війна коштувати буде богато жертв. Рада турецьких міністрів понехала думку скликаня народних зборів, або великої державної ради („дивану“) бо боїть ся, що рішеня цих зборів наложили би обовязок сновненя їх правительством. Пригадують скликанє „дивану“ в р. 1877, який ухвалив тоді війну з Росією.

В кругах, які стоять близько турецького правительства, заявляють, що Порто на крок великодержав дасть відмовну відповідь.

Що положенє знова вельми поважне і що всі числять ся з вибухом нової війни, свідчить про се телеграма з Берліна: Наслідком вісти про вірване переговори і опізнєнє врученя ноти на берлінській біржі запанував переполох, а курси значно вали.

І в Болгарії і в Сербії готовлять ся до нової війни. Болгарський король і міністри поїхали до Кара-Мустафа, де відбудуть нараду з начальним вождом армії Савовом і вождями чотирох болгарських армій.

Сербське міністерство просвіти звернуло ся з запитом до свого міністерства війни, чи би не згодило ся на звільненє від військової служби професорів, сулентів і учителів, бо вже найвищий час зачати правильну науку в заведенях. Міністерство війни відповіло відмовно, обосновуючи се тим, що перед закінченєм мара учителів, покликаних до військової служби, не можна звільнити.

А в Туреччині болять ся внутрішніх заворушень зі сторони молодотурків. Провідники молодотурків мають бути видалені з Царгороду. Брам до Порти береже поверх 300 цивільних поліційних агентів.

Оптимістичні інформації з Петербурга.

„Polit. Corr.“ одержала з Петербурга із російських жерел слідуєчі інформації: Мимо політичної непевности, в якій находить ся міжнародне положенє ізза справи Адриянополя і болгарско-румунських ріжниць, в російських кругах пересвідчені, що в найближшій часі Європа освободить ся від тяжкого пересвяленя, викликаного балканською війною. Хоч Порто доси триває при своїм рішеню, що не може віддати Адриянополя Болгарії, мимо сего дальшу війну уважати належить крайню неімовірною. Навіть, коли би прийшло до відїзду мирових відпоручників з Лондону і обоюкочі сторони станули напроти себе, не належить бачити в сім конечности до дальшої війни. Великодержави, яким розвиток положеня віддав місію справодженя мира, працюють чесно і бережливо, що дає надію, що останні і так вже не дуже (?) заострені проявлятьєства будуть поборені.

В Петербурзі не думають, щоб румунсько-болгарський спір становив новий розділ балканської задирки. Хоч як трудна є ся справа, то мимо сего є підстава до надії, що оба кабінети привязно порозуміють ся із собою, а зденерованє, яке в обох краях наступило, уступить місця спокійній розвазі. При осуджуваню сего положеня російське правительство не мало найменшої причини до розширеня війскових розпорядків і се бє в очи. Розпорядки, які переходили би межі теперішного стану, ні не були видані, ві не брали ся під увагу.

Посол Гартвіг знова тривить.

„Reichspost“ доносить з Білгорода: Тутешний російський посол Гартвіг заявив дописцеві час. „Новое Время“: Сербська армія числить тепер 360.000 людей. Після влученя здобутих областей буде числити пів мільона людей. Тому Австрія буде мати поважного противника в Сербії, яка може все числити на цілий балканський союз, а не є виключене, що на чолі того Союзу стане Росія. Далше заявив Гартвіг, що Сербія бажає собі, щоб на альбанський престол покликано одного з чорногорських або російських князів.

Німецьчина в поготові.

В бюджетовій комісії на запит, яке становище займає правительство супроти війни секретар держави Дельбрік довірочно відповів, що правительство поробило всі приготуваня і всякий переляк не є оправданий.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Малахії прор.; римо-кат.: Маркелія. — В п'ятницю: руско-кат.: Соб. 70 апост.; римо-кат.: Антонія пуст.

— Старшина Христ.-сусп. Союзу одержала у відповідь на вислани Загальними довірочними зборами відпоручників і членів з д. 26. грудня 1912 телеграми до С. В. Цісаря і С. Вис. архієпископа Франца Фердинанда отці письма:

"До Чесного Виділу Товариства „Христ.-сусп. Союзу“ у Львові, до рук Ви. п. Олександра Барвінського п. к. Радника Двора.

"В наслідок рескрипту С. Е. Пана Міністра внутр. справ з д. 30. грудня 1912. ч. 13,490 І. М. припоручила мені Президія п. к. Намісництва рескриптом з д. 3. січня 1913 ч. 68 пр. з Найвищого припоручення висказати Членам Товариства „Христ.-Сусп. Союз“ Найвищу Подяку за почуті львовляности в телеграмі з д. 26. грудня 1-12 з нагоди загальних зборів членів Союзу."

П. к. Радник Правительства і Директор Поліції Reinländer.

Herrn Hofrat Alexander Barwiński Lemberg.

Seine k. u. k. Hoheit der durchlauchtigste Herr Erzherzog Franz Ferdinand danken Eu. Hochwohlgeboren herzlichst für die von der Generalversammlung des Ruthenischen Christlich-sozialen Verbandes in Lemberg zum Ausdrucke gebrachte patriotische Kundgebung. Obersthofmeisteramt.

— Музей імени А. Н. Поля в Катеринославі.

На останніх губернських земських зборах у Катеринославі розглядало 31. м. м. справу збудованя нового помешканя для музею ім. Поля. Управа подала, що на новий будинок для природничого, агрономічного і промислового відділів музею та на їх опорядженя треба 160,000 карб. Після обміркованя предлога гласними і після промови директора музею Д. Яворницького про вагу краевого музею в Катеринославі, земські збори прийняли предлогу усіми голосами проти одного (гласного катеринославського повіту Яковлева). Окрім того призначено директору музею одноразову нагороду в квоті 2,400 карб. Город уже признає під новий будинок музею 400 кв. сажнів. На весну почне ся будова.

— Сойміві вибори. На опорожненій соймівій мандат в сільських громад в яворівській околиці поставив „Народний Комітет“ кандидатуру п. Івана Кохановського, начальника повітового суду в Краківці. Русофілські новокурсьники видвинули із своєї сторони кандидатуру Івана Дидя, селянина з Черчків, числячи на успішність свого рода агітації і таку поміч всеполяків. Бо Поляки доси не поставили ще кандидата, а може й не поставлять, а „milszy w obcowaniu“ русофіл числять на польські голоси.

— Выбори до громадської ради у Львові заповідають ся дуже інтересно. Всепольско-міський бльоук розвинув шалену агітацію пасьмом і словом за своїми кандидатами і в напрямі недопущеня ані одного Русина до громадської ради. Але й противна сторона не дарма. Так зв. комітет реформи, зложений з польських поступовців, соціалістів, сіоністів і Русинів робить свою роботу. Трагічне є положення Русинів! Загорілість з польської сторони гонить їх прямо в обійми далеко неприємного союзника. Але що вдіяти; треба помирити ся з фактом, що всеполяків полонила якась дика ненависть до всего, що руске, і витягнути з того відповідну послідовність.

Вже появило ся кілька лист польських, а одна руска „Центрального українського Комітету“. З польських лист доси лише на одній „Комітету реформа“ є рускі імена: д-ра Ст. Федана, проф. Вол. Шухевича і Мих. Павличака, та соціаліста Мик. Ганкевича, якого поставили польські соціалісти.

— Як Stronnictwo katolicko-narodowe польске у Львові розуміє справедливість християнську, виявляє ся з його відозви порозсиленої навіть до Русинів з прилогою листи виборчої, на котру оно поручає голосувати також Русинам. Ся відозва звучить:

„Wyborcy! W chwili, gdy nieprzyjacieli szturmować zaczęli do niezdobytej twierdzy polskośći we Lwowie, powinniśmy we czwartek 16. stycznia przy wyborach do Rady miasta dać świadectwo, że Lwów pozostanie na zawsze polskim i katolickim, a to głosując na

listę zjednoczonych Komitetów narodowych, wydanej przez Stronnictwo katolicko-narodowe! Wobec koalicyi wrogich żywiołów, niech nikogo nie brakuje przy urnie wyborczej, lecz niech spełni obowiązek patriotyczny obywatela Polaka i katolika! We Lwowie, dnia 10. stycznia 1913. Zarząd Stronnictwa Katolicko-Narodowego."

А на листі уміщено крім усяких всеполяків, демократів і т. п. 14 жидів, а ані одного Русина!

— Податок від сірників. З Відня доносять: На вчорашній конференції сторонництва більшості заповів міністер Залеский, що правительство виготовлює начерк податку від сірників. На візі послужить Німеччина. По думці правительства справа введеня податку від сірників є инш значно улекшена з сей причини, що утворили ся два великі сірникові трести, які мають осереднї бюро продажи сірників. Відпаде проте потреба заводити опоясковий податок, бо контролю будуть могли переводити сі бюро продажи. Трудним було би лише оподаткованя угорських сірників. Податок буде виносити імовірно 1 сотик від коробки т. зв. шведських сірників. Дохід з сего податку обчислюють на 18 мільонів корон, причім вже углядно імовірний убуток консумца в першій часі.

— Малюнки Т. Шевченка на виставці. В Петербурзі в залах академії красних sztuk відкрито недавно виставку малюнків і естампів, на якій є, так звані ретроспективні відділи. Для сего відділу скористували ся відомою збіркою картин І. С. Цветкова. Виставлено всего коло трехсот чисел з сей збірки Цветкова; сюди увійшло по кільках гарних малюнків Т. Шевченка, Олександра і Карла Брюлових, А. Орловського, Галактийнова і члуда акварелів Боровиновського „Підвиллий музик“ та малюнок пером худ. Ге — „Саванароля“.

— З Калужчини пишуть нам: Україна дня 27. грудня 1912 жидами в білий день нефеїтка п. І. Тарань (ова, жена управителя школи в Вистовій, віднайшла ся завдяки обставині, що в товаристві напастників-жидів знаходив ся отець нефеїтки, Арон Барфельд з Заую. Він думав, що его донька яко малолітня не була взяла слюбу, однак помалили ся, бо суд дозволяв на єї вінчаня, зробивши єї повнолітною. Серед знущань жиди завезли єї на фіякрі до Богородчан, де мешкала єї бабка, котра приобіцала доставити нефеїтку 1.000 К. нагороду. Та тут заняла ся привоною на телеграфічне повідомленя єї мужа місцева жандармерія та звернула утішеному мужеві, щирому рускому патріоті, дорогу подругу. Арештовано чотирох жидів напастників, але, як довідуємо ся, прокураторя застановила проти них слідство. Чому?

— Необережність. Дозосья нам: По повертї из Новаї рік з костела в Бодярові, управитель лїв в Вистовій, п. Кумор зачав вправляти ся в стріляню до мети; коли нараз за парканом, до котрого він стріляв, почув стони. За парканом побачив п. Кумор пробитого в виски куделю свого слугу. Данилюка. Всяка поміч була без успіху; завізанний лікар з Калужа ствердив смерть в наслідок застрягненя кулі в мозку. Опечалені родичі убитого з Бодярева, згодили ся на мале відшкодованя около 1,500 К, бо знаючи про людяне поведеня управителя із слугами не сумнівали ся про се, що нещастя стало ся зовсім случайно. Похорон убитого відбув ся при участі трех священників.

— Курс скарбових агентів. В Відні відбуває ся курс для скарбових стражників з цілої монархії, якого задачою є виобразувати їх в виступуючу і розпізнавану всілякого рода слїдів, фотографовану, диктильскопії, рисовану начерків, уживану поліційних псів і пізнавану чужих мов. Такий курс буде що року. Бере в нїм участь також 20 стражників з Галичини і Буковини.

— Адвокати в східній Галичині. В 1912 р. прийнято в члени адвокатської палати в східній Галичині 17 нових адвокатів, з них 47 жидів, 15 Поляків і 9 Русинів (між ними є кількох русофілів), а іменно: Стеф. Грабара в Коломиї, Дмитра Левицького в Раві рускій, Евгена Давидяка у Львові, Карла Шишайла в Коломиї і Йоахіма Ляська в Коломиї, Івана Семанюка в Сянтині, Михайла Копистяньського в Галичі, Михайла Конюшецького в Косові і Івана Черлончакевича в Скалаті. Двом адвокатам жидам, іменно др. Як. Шретерою і др. Г. Сувільскому замкнено адвокатські канцелярії,

а одного також жиди, др. Лілієва, зовсім вичеркнено з адвокатської листи. В 1912 р. померло 7 адвокатів, а з сего два Русини: др. Т. Соловій і др. Д. Савчак.

— Предс. висшого кр. суду, Червінський, виїхав до Відня в урядових справах.

— Виборча реформа на Угорщині. В Будапешті устроили онодї соціалісти два великі віча, на яких проклямовано генеральний страйк з сей причини, що начерк виборчої реформи д-ра Лукача не углядно домагає низших верств населеня. Сей страйк має тривати до необмеженого часу, аж до відкликаня. В соціалістичних кругах вивеняють, що партія може видержати в страйку 2 до 3 тижнї. До страйку сподівають ся приєднати також зелїничники. Доси зголосили готовість до страйку електричні і газові робітники. Подібні віча відбули ся рівночасно в 28 провінціоных містах. Страйк має вибухнути рівночасно в цілїм краю. Початок плянує ся на 29. або 30. с. м.

— Хто уживає товарів з маркою У. П. Т., починає ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— Як виглядають кандидати на вільномурів? Член вільномурарської секти Corsi дістав порученя розслїдити житя одного інженера іменем Fusco, чи він надає ся до товариства чи ні? Corsi осудив, що він не надає ся і єму відмовлено прийняти. По часі довідав ся Fusco, кому має завдячити відмову прийняти до масонського товариства і его опанувала страшна мсть. Він рішив пімстити ся. Тимчасом Corsi пізнав свою похибку і рішив ся покутувати єї, а рівночасно і відновити своє житя і тому вступив до монастиря в Rieti. Fusco став отже писати до монастиря обидліві листи, в яких кидав підозріня, що Corsi позичив у него гроші і єму їх не віддає. Коли ся клевета не мала пожаданого для него успіха, обжалував свого мнимого ворога до свїтського суду. Але тут переконано єго, що неправда, начеби Corsi був єму винен які гроші, і що він се робить з мести.

— Успіхи католицизму в Англії. Після нової льондонської часописи „Catholic Directory“ католицизм робить в Англії щораз красші постиги. Минувшого року поділено з порученя св. Апостольської Столиці церковну провінцію Вестмінстер, обіймаючу доси цілу Англію, на три часті в той спосіб, що Вестмінстер буде мати 4, Бірмінггем 5, а Ліверполь 4 єпископства. Шкоція полішила ся при давній поділї на дві провінції, то є Единбург з 4 єпископствами і Глєсгов. В минувшім році мала Велика Британія: 5 архієпископів, 20 єпископів, 2 суфраганів при вестмінстерськїм архієпископстві і суфрагана в Сальфорд. Тепер числять Англія 6 архієпископств, коадютора при архієпископі в Глєсгові, 21 єпископів з новим суфраганом в Бірмінггемі. Число всіх церков і каплиць в Великій Британії сягає 2.152, а духовенства 4.401, в сїм числі 2.824 свїтських і 1,577 монахів, серед яких є багато прогнанних з Франції. Загальне число католиків в Англії доходить 12,965,540. „Catholic Directory“ приносить нам пораз перший дати про перехід на католицизм. Отже в році 1911 в самій Англії без Шкоції перейшло на католицизм 7.400 осіб, а разом із Шкоцією 8,000 осіб.

— Таємничий літак на Угорщині. Віденська „Die Zeit“ доносить з Мармароского Саготу на Угорщині, що оноді около 6. год. вечером і вчєра над раном видно було в місцевинах над границею Угорщини літак, з якого освітлювано околицю рефлектором. Літак зник в напрямі Галичини. Місцеві війскові власти догадують ся, що се був російський літак, висланий для шпигунських цілей; сей здогад стверджує се, що з австрійських війск, стаціонанованих в Галичині, не вислано в тім часі відного літака в сторону Угорщини.

— Сніги і морози. З Лондона доносять, що у всїй Англії настали надзвичайно сильні снїжнї заметілі, які наробила великої шкоди і сирпчинили перерву на залізницях. Також в Вестфалії і над Реном мали власти обильні снїги, до висоти півтора метра.

— Страшна мєсть. На фільварку Рінгенвальд над Одрою в бранденбургській провінції, вибух онодї пожеар стирти соломи. Люди, що збігли ся на ратунок видобули з огню силаненї тїла влательця фільварка К. і его 16 літньої дочки. Дальші дождженя виказали, що жертвою злочину ушла також жінка К., его 5-літня дочка і наймичка, разом отже 5 осіб. Злочин сей сповнив парубок К., Шене, а забрав-

ши готівку, утік. Небавом єго зловлено. Сей страшний злочин мав бути мєстною за лихе поведеня.

— Під замітом шпигунства. Російський полковник, про якого арештованє ми оноді згадували, зове єя Станіслав Індєвич. Походить з Баранова. Разом з ним арештовано Єлисавету Запрахєнку. Мешкали разом у якогось Бузка, якого також поліція арештувала. Запрахєнку увільнено. Що до Індєвича доказовий матеріал є вельми обильний. Слїдив він докладно різні польські народні організації, як діяльність сокильства, скавтів, стрілецької дружини і ин. Ходив на народні обходи і записував різні промови і діяльності польських організацій. У Львові мешкав півтора року і мав численні знакомства. В сей спосіб приходило єму легко сповняти своє нечесне ремєсло. Слїдетво проєи него не є ще зовсім покінчене і тому власти заховують сю справу в тайні.

— Арештованє шпигунів. В Кракові арештовано оноді фризєвського помічника, 23-літнього Осєпа Говдка з Конгрєсівки і єго знакому Зофію Лінківну, краєвцку помічницю, з бжезського повіта. Межи иншими мало вийти на яву, що Лінківна привезла з Варшави окремиї прилад, який мав служити до підпалюваня війскових складів. В злуді з сєю справою увіянули війскові власти двоє жовнїрів.

— Смєртельний випадок на ловах. В лісах коло Судової Вишні уладив гр. Скарбек лова, в яких взяло участь 18 осіб, між иншими 26-літній В. Серватовський, влательця села Буцєва в Тернопільщині. Коли вже всі були на своїх місцях, Серватовський казав слугі подати собі ручницю, однак так необережно асвояв ся з нею, що ручниця вистрілила, а цілий набій вбив єя єму в праву ногу. В наслідок великого упливу крови і спізненого ратунку, Серватовський небавом скінчив житя.

— Щасливий упадок. Поїздом з Vierzon до Tours їхали в сїх днях родичі з 6-літнім синком. Дитина бавила ся при вікні. Нараз випала она на землю в хвилі, коли поїзд був в найбільшій розгоні. Задержано поїзд. Перелякани родичі вибігають без пам'яті з шоєду, думаючи, що їх дитина вже не жив. Тимчасом на диво хлопчина біжить напротив них що сили і кричить: А пошукайте мені скорше мою шапочку, то мені впаде на землю, коли я падав з поїзду.

— Прилюдна телефонічна мовниця. З днем 14. с. м. віддано до прилюдного ужитку саємостійну прилюдну телефонічну мовницю з обмеженою днєвною службою на залізничім двірді в Гадичинцях.

— Хто марує невжитки, замість зложити їх на У. П. Т., марує загальне добро.

— Видатки на інституції і добродійні цілі. Після статистици даних представляють ся видатки поодиноких європейських держав на добродійно-європейські цілі ось як: Англія видає річно загалом на ті цілі 300 міль. корон, з чого на одну голову припадає 6-05 К, а процентове відношеня до загальної бюджетя виносить 6-65 прц., Бельгія 28 міль. кор., на одну гол. прио. 4 К, 8-70 прц., Данія 9 міль. кор., гол. 3-90 К, прц. 6-70, Швайцарія 6 міль. кор., гол. 3-75 К, прц. 4, Франція 120 міль. кор., гол. 3 К, прц. 3, Норвегія 3,296,861 К, гол. 1-40 К, прц. 2-25, Німеччина 80,909,368 К, гол. 1-25 К, прц. 2-15, Італія 21,000,000 К, гол. 0-63, прц. 0-91, Португалія 2,900,000 К, гол. 0-29, прц. 0-53, Голландія 1,370,301, гол. 0-22, прц. 0-30, а в Іспанії 3,305,461 К, на одну голову припадає 0-10 К, а прц. 0-30. Найвисша отже висота так загальної суми, як і видатку на одну голову припадає на Англію, а найвисше процентове відношеня видатків на добродійні цілі до загальної суми бюджетя виказує Бельгія.

— Десять братів на війні. Підчас теперішної народної війни не було в Болгарії ніякою особливостю, що з одної родини ішли на війну три або чотири брати. Таких случаїв було тисячами. Є родини, з яких по 5, а навіть і по 6 братів повинні обовязок під народними прапорами. Одєн в редакторів часописи „Дневник“ випровадив на поле борби 5 братів, другий аж шість. На окрему однак згадку заслуге родина з містечка Чепелару, в горах Родопе. Війшло з неї на війну 10 рідних братів. Зовуть ся они Дечеви. Найстарший з них Василь Дечев, високий хлопець, геїя влиця з родопських лївів, є співредактором дневника „Родопский Наперөдок“.

— Дневникарі і вязниці в Росії. Начальник

головного зв'язу в'язниць в Росії видав недавно розпорядок, щоби редакторів дневників, які відсліджують кару в в'язницях за т. зв. печатні проступки, одягати в звичайний в'язничий однострій.

— Агітація за вільною любов'ю між учениками в Росії. В семи гімназіях в Росії переведено трусеницю і найдено багато прокламацій за вільною любов'ю і різкі порнографічні п'єсьма. Ті п'єсьма сконфіскувала поліція і арештувала 60 учеників і учениць. Гарний цвіт молоді, нема що й казати; а такий цвіт стареє ся виховати і у нас Винниченко і йому подібні. Нарід не міг би хіба бути їм за свідчаним.

— До чого довів протестантизм? Славний пастор Ято зложив на однім зібранні в Берліні слідоуючу ісповідь віри: „Ісус не єсть ні Божим Сином, ні безгрішним, ні нашим Павлом, ні нашим Спасителем“. Та зібранні не лише не обурили ся на се, але нагородили богохульника бурею оплесків. З того видно, яким духом переняті суть протестанти і то не лише в Німеччині, бо подібний дух віє в протестантизмі всюди. Належить ще зазначити, що Ято є головою протестантських модерністів. Не далеко від них утікли також модерністи по католицьких краях; тож треба їх стерегти ся більше ніж огня.

— Жерти готівкою не звільняють нікого від обов'язку жадання купонів У. Т. П. і уживання товарів з маркою У. Т. П.

— Утонення ученого. Славний італійський фізик і метеоролог Оторіно Люкардо утонув оводі підчас їзди човном на „Canale grande“ в Венеції. Покійний походив з Венеції і був професором в тамошній школі мореплавства.

— Селянські розрухи в Іспанії. З Орензе доносять: З причини неурожаю вибухли в Карбаліно селянські розрухи. Селяни обкидали камінням ратушу, вдерли ся до пивниці і поніцили шпиклірі. Опісля звернули ся на сусіднє село і все по дорозі нищили. Розрухи повстали також з причини привозу фальшованого вина з Кастилії, що вплинуло на зниження ціни місцевого вина.

— Скорі лічені рани. Др. Каррель, Француз, славний зі своїх хірургічних відкриттів, оголосив в „Journal de medicina experimentale“ статію про своє найважніше відкриття, не менше сенсаційне від попередніх. Розходить ся тут про незвичайно скорі лічені скірних ран і зломаних костей, над чим працював Каррель від 1907. р. Рани на шкірі, як запевнює французький учений, буде можна лічати скорше чим в 24 годинах, а лічені ноги потраває ледви 4 дні. Лічені прискорює заосмотрюване рани шкіри при помочи складників, винятих з деяких тварок і органів живих звірять. Каррель находитє тканки, з яких видобуває необхідні лічничі складники, у невиколених курятках, в м'ясулах, утробі, ширках і інших органах курят, телят і молодих крилків, вкінці в заразливих железах раковатих курят. Лічені Карреля мало би головню величезну значіння на війні, де нераз скорі заосмотрена рана може виратунати жовнірови жите.

— Умові недуги в Китаю. Цікавою появою є рідкі випадки умовних недуг в Китаю. Др. Барт говорить про се: Усі вчені очевидці згоджують ся в тім, що умовні недуги в Китаю належать до дуже рідких. Они є заравом погляду, що релятивну рідкість психічних недуг у Китаю головню, коли не виключно треба приписати спокоеви та тишині тамошнього життя. Населення Китаю складає ся головню з мужиків працюючих на рилі, що ведуть рід аркадвійського життя. Китаець в своїй праці точний, методичний, працює без поспіху тай без легкодушности. Нема там острої конкуренції нашого промислу, бо біржі й корпорації управильнюють ціни. Взагалі панує простота також у маючих, люблять непоказність, та не маюють нахилу жити понад стан.

— Урожай в Зєдинених Державах. З річного звіту секретаря рільництва Вільсона довідуюмо ся, що 1912 рік був в Зєдинених Державах найобильнішим в урожай. Таких зборів відчас живив не тямлять найстарші фермери. Вартість головних рільничих продуктів, які вдала в тім році урожайна тамошня земля, обчисляє статистичне бюро департаменту рільництва на 9.532 мільонів дол. Головним продуктом, який зібрано в тім році, є кукурудза; вї вартість обчислюють на 1.759 міль. доларів.

По кукурудзі іде сіно з вартостью 861 міль. дол. Третьою з черги є бавовна 860 міль. дол. Відтак наступають: пшениця 596 міль, овес 478 міль, бульба 190 міль, ячмінь 125 міль, тютюн 97 міль, лен 39 міль, жито 24 міль, риж 20 міль, гречка 12 міль і хміль 11 міль. доларів.

Оповідки.

— Іменовані. Міністер внутрішніх справ іменовував проф. університета д-ра К. Студинського членом архівальної Ради на протяз 5 літ.

— З Відня доносять нам: Йордан військовий для віденського гарнізону відбуде ся сею року 19. с. м. о 10. год. перед пол. разом з парохією церкви св. Варвари у Відні.

— З Дирекції ц. к. рускої гімназії в Перемишлі. Іспити приватистів (-ок) з кінцем 1. піваруку відбудуть ся в днях: 21, 22. і 23. січня, 31. січня і 1. лютого. До іспиту треба зголосувати ся день наперед. Чужих учеників з початком 1. піваруку приймати ся не буде. — *Дирекція.*

— Загальне ополченє. Львівський магістрат огошує: В IV. департаменті магістрату (полуднево-східна сторона III. пов.) будуть виставлені списи тих уроженців в 1894. р., які належать до сеї громади і будуть в своем часі відси виказані до браки, — до загального перегляду інтересованих в часі від 24. до 31. с. м. в передпопудневних годинах урядованя.

— Письмений іспит під надзором (клявзуровий) кандидатів на учителів середніх шкіл відбуде ся у Львові в днях 13. і 14. лютого с. р., а кандидаток на учительки тих шкіл (разом і жіночих ліцеїв) в днях 17. і 18. лютого с. р., почім безпроволочно наступлять усні іспити. Кандидати (-ки), які задумують приступити до сею іспити, мають про се устно або письменно повідати дирекцію іспитової комісії найпізнійше до дня 6. лютого с. р. і подати точно предмети, які входять в склад сею іспити.

Посмертні оповістки.

Евтихій Пухальський, урядник податкового інспекторату в Дрогобичі, щирий Українець, помер в Колінках коло Городенки, на грудну недугу, проживши 41. літ. В. с. п!

Анна Косевичева, вдова бл. п. о. Омеляні, шарохи в Тязові коло Станіславава, мати кандидата адвокатури д-ра Евгєна Косевича, померла в 60. році життя у Львові. В. і. п!

Бронислава з Домбровських Гадзінська, вдова по старшій резиденті державних залізниць, померла в Станіславові дня 11. с. м. В. і. п!

Телеграми

в дня 15. січня.

Відень. „Die Zeit“ доносить, що делегати зберуть ся на 5. мая. Новий вибір делегатів має відбутися аж на сесію по Великодних святах.

Берлін. „National Ztg.“ доносить з Відня, що в двірських кругах не рішено доси відвідати цїсаря Вільгельма у Відні. В маю має відвідати цїсаря Франца Йосифа італійський король Віктор Емануїл.

Пенін. (Б. Райт.) Уряд заграничних справ одержав дві російські ноти. Одна з них домагає ся виплати відшкодованя за боксерську ворохобню, в другій жалує ся Росія на надто великий обіг паперових грошей в окрузі Кульджи. Догадують ся, що Росія хоче там способом приневолити Китай до зятягненя позички.

Царгород. (ТКБ.) Туреччина є тепер в таких грошевих клопотах, що урядники ще не дістали плати за грудень.

Бруксєля. Доносять ту з Пекина, що справа китайско-російської війни рішуть ся протягом 4 тижнів. В Китаю протиросійський настрій є такий сильний, що війна здає ся неминучою.

Одеса. (ТКБ.) Стверджено ту другий випадок холери.

Подяка.

Всім тим, що в якійнебудь спосіб заявили вам співчутє по причині смерти нашого найдорожшого віття, бл. п. о. Карла Винтонюка, заславамо сею дорогою щиро-сердечну подяку. 486(1) *Родина.*

ДО

АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем з Триєсту до Нового Йорка III класю 170 корон за дорослі особи, 85 К за діти понадше 12 літ крім поголовного америк. податку, який вносить 20 корон від особи.

Уважаєть на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ:

Панонія з Триєсту 30. січня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші і найвеличавіші пароходи на світі:

Ліуїтанія дня 25/1 15/2 1913.
Мауретанія, 1/2, 22/2 1913.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ „ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20. — Станіславів, ул. Смольни Перемішль, Ринок 26. Удержує найкращий вибір всяких церковних річий. — Злучила найлучших артистів для виготовленя іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові золоченя чаш і всякі направки. Зєднала досі загальні приваня. 366(80сс)

Рух залізничних поїздів

об'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Години нічні від 6⁰⁰ вечером до 5¹⁵ рано означені підчеркнутим чисел минутних

Вїзизу з Львова

з головного двірця:

- До Кракова: 12³⁵, 3⁴⁰, 8²², 8³⁵, 2⁰⁵§, 2⁴⁵, 3^{45*}, 5^{46†}, 6⁰⁵, 7⁰⁰, 7³⁰, 11¹⁰.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мпани.
- До Підволочиск: 6¹⁰, 10³⁵, §2¹⁶, 2²⁷, 2^{50†}, 8⁴⁰, 11¹³.
†) до Красною. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
- До Черновець: 2⁵⁰, 6¹⁰, 9¹⁵, 9³⁷, 2²⁵, 3^{05*}, 6^{28†}, 7^{58*}, 11⁰⁰.
*) до Станіславава. †, до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святюм.
- До Стрия: 6⁰⁰, 7³⁰, 10⁰² §, 1⁴⁵, 6⁵⁰, 11²⁵. §) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат свята.
- До Самбора: 6⁵⁸, 9⁰⁵, 3⁵⁰, 10⁵⁶.
- До Сокала: 7³⁵, 2²¹, 8⁰⁰, 11^{35*}.
*) до Рава рускої (лише в неділі).
- До Яворова: 8⁴⁰, 5⁴⁵.
- До Підгавць: 5⁵⁵, 4⁵⁵.
- До Стояново: 7⁵⁵, 6⁰⁰.

з двірця „Львів-Підзамче“:

- До Підволочиск: 6²⁵, 10⁵⁵, 2^{29*}, 2⁴², 3^{07†}, 9⁰¹, 11³⁰.
†) до Красною. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
- До Підгавць: 6⁰⁹, 1^{21*}, 5¹⁵, 10⁴⁰ §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
- До Стояново: 8¹², 6¹⁷.

з двірця „Львів-Личаків“:

- До Підгавць: 6²⁸, 1^{40*}, 5³⁶, 10⁵⁹ §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
- Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.
Поїзд особовий зі Львова до Красною відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станіславава відходить о години 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Локальні поїзди.

з головного двірця:
До Брухович: що дня: 6⁰².

Асекуруйте своє майко від огню в „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожєжі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекурувати ся тільки в руській товаристві взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечєня сєлянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вивносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та вилачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двоє господарів на оцінєнєля.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся сєлянські діти. Люди асекуравані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Бласні фонди „Дністра“ виласять в кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капитал, посаги, рєнта).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папєри і векслі за дешевою оплатю премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власній домі ул. Руска ч. 20.

Триізг до Львова

на головний дворець:

- З Кракова: 2²², 5⁴⁵, 7²⁵, 8³⁰, 1¹⁰ 10⁰⁵, 1³⁰, 2⁰⁰§, 5⁴⁰, 7^{25†}, 8²⁵, 9⁵⁰.
*) з Тарнова, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня. †) з Мпани 15/6 до 30/9 включно щодня.
- З Підволочиск: 7²⁰, 11³⁰, 1⁵⁰ §). 2¹⁵, 3⁰⁵, 10³⁰, 10^{48†}.
†) з Красною, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.
- З Черновець: 12⁰⁵, 5¹⁵ §), 5^{45†} †), 7⁴⁰, 10^{25*}, 1⁵⁵, 5⁵², 6²⁸, 9³⁴.
*) зі Станіславава. †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слїдуєшого дня по неділі і святї.
- Зі Стрия: 7²⁸, 11⁴⁰, 4²⁵, 6⁴⁵, 10¹⁹ §. 11⁰⁰ §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділі і рим.-кат свята.
- З Самбора: 7⁵⁰, 9⁵⁵, 2¹⁰, 8³⁰.
- Зі Сокала: 7¹⁰, 1²⁵, 7⁵⁷.
- З Яворова: 8¹², 4²⁰.
- З Підгавць: 11¹⁰, 10²⁰.
- Зі Стояново: 10⁰¹, 6³⁰.

на дворець „Львів-Підзамче“:

- З Підволочиск: 7⁰¹, 11¹¹ 1^{30*}, 2⁰⁰, 5¹⁰ 10¹², 10^{31†}.
†) з Красною, *) від 15/5 до 30/9 включно щодня.
- З Підгавць: 7^{26*} 10⁴⁹, 6^{29*} 10⁰¹, 12⁰⁰§).
*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і неділю.
- Зі Стояново: 9²¹, 6¹¹.

на дворець „Львів-Личаків“:

- З Підгавць: 7^{08*}, 10³¹, 6^{11*}, 9⁴¹, 11⁴³§).
*) з Винник, §) з Винник в суботу і неділю.

з дня 2. мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з дня 2. мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з дня 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.